

AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA MIESZKAŃCÓW WĘGROWA W LATACH 2014-2016 - MOTYWY WYJAZDÓW I CZAS ICH TRWANIA

dr Joanna Omieciuch*, *dr hab. Grażyna Anna Ciepela**, *prof. nadzw.*

Wprowadzenie

Współcześnie ludność na całym świecie chętnie uczestniczy w wyjazdach turystycznych, a turystyka staje się dynamiczną gałęzią gospodarki. W podróżach biorą udział mieszkańcy zarówno miast i miasteczek, jak i miejscowości położonych na terenach wiejskich. Realizowane podróże mogą się różnić m.in. co do czasu pobytu, wybranego środka transportu, motywów podróżowania i miejsca zakwaterowania w czasie podróży. Są to główne wyróżniki wyjazdów turystycznych. Kolejne prognozy międzynarodowej organizacji turystycznej wskazują, że liczba odbywanych podróży będzie stale rosła. Dlatego ważne jest analizowanie aktywności turystycznej poszczególnych grup społecznych i prognozowanie na tej podstawie co do dalszych kierunków rozwoju turystyki.

Aktywność turystyczna jest rozumiana jako wszelka działalność ludzi związana z ich udziałem w turystyce. W literaturze zwraca się uwagę, że może być rozumiana w dwojaki sposób - szeroki i wąski. W. Alejziak [2011, s. 8] przyjmuje, że aktywność turystyczna w ujęciu wąskim oznacza uczestnictwo ludności w różnych formach turystyki, czyli udział w wyjazdach poza swoje codzienne środowisko. I to wąskie rozumienie aktywności turystycznej, będzie przedmiotem rozważań w niniejszym artykule. Badaniem aktywności turystycznej w naszym kraju zajmują się zarówno instytucje państwowe oraz akademickie ośrodki naukowe, jak i inne ośrodki badania opinii społecznych.

Krajowe i zagraniczne podróże mieszkańców Polski w kolejnych latach były przedmiotem badania m.in. Departamentu Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki. Na podstawie badań statystycznych przeprowadzonych przez GUS-MSiT-NBP ustala się uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat i więcej w wyjazdach turystycznych. Badania statystyczne Departamentu Turystyki wykazują, że uczestnictwo w wyjazdach krajowych i zagranicznych w latach 2014-2016 systematycznie rosło. W 2016 r. 57% mieszkańców Polski uczestniczyło w podróży turystycznej (w 2015 r. - 54%, a w 2014 r. - 53%) [Charakterystyka krajowych i zagranicznych podróży mieszkańców Polski w 2016 r., 2017, s. 1].

Badaniem aktywności turystycznej w Polsce, w tym wszechstronną analizą czynników determinujących aktywność turystyczną oraz identyfikacją i próbą wyjaśnienia zróżnicowań społecznych i wykluczenia z uczestnictwa w turystyce, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów metodologicznych, zajmował się m.in. W. Alejziak [2009, s. 7]. Tenże autor podaje, że w tym temacie prowadzone są również szeroko zakrojone badania w innych państwach świata [Alejziak, 2009, s. 8]. Często analizuje się aktywność turystyczną różnych grup ludzi, np. studentów czy mieszkańców miast. Na przykład wiele badań naukowych przeprowadzono w niektórych akademickich ośrodkach naukowych, by zidentyfikować aktywność turystyczną młodzieży akademickiej [Lubowiecki-Vikuk, 2013, s. 149].

---

* *Wydział Przyrodniczy, Zakład Turystyki i Rekreacji, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach*

Celem artykułu jest charakterystyka krajowych i zagranicznych podróży mieszkańców Węgrowa w latach 2014-2016. Dane, pozyskane podczas badań ankietowych, pozwoliły na szeroką identyfikację najważniejszych cech społeczno-demograficznych turystów z Węgrowa. W artykule nie zostaną zaprezentowane wszystkie wyniki badań, a jedynie wybrana ich części dotycząca średniej liczby wyjazdów turystycznych w zależności od płci, wieku, miesięcznych dochodów i wykształcenia, a także przedstawiono motywy podróżowania oraz miejsca, do których udawali się respondenci. Ze względu na małą ilość ankiet (100 sztuk), które posłużyły do identyfikowania aktywności turystycznej mieszkańców Węgrowa, autorzy pragną zaznaczyć, że wyniki tych analiz należy traktować z dużą ostrożnością, czyli jako badania wstępne.

Material badawczy

Węgrów jest miastem zlokalizowanym w środkowo-wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie węgrowskim. Jest siedzibą powiatu, a także gminy miejskiej. Z danych Biura Ewidencji Ludności węgrowskiego Urzędu Miasta wynika, że na dzień 31 grudnia 2016 r. liczba mieszkańców Węgrowa wynosiła 12 853 osób (w tym 6 699 to kobiety i 6 154 to mężczyźni) [Dane Urzędu Miasta w Węgrowie, 2017].

Niezbędne informacje odnośnie do uczestnictwa w wyjazdach krajowych i zagranicznych mieszkańców Węgrowa pozyskano metodą sondażu diagnostycznego, wykorzystując technikę wywiadu bezpośredniego. Wywiady zrealizowano w styczniu 2017 r. w Węgrowie. Do przeprowadzenia badania wykorzystano kwestionariusz osobowy, który został skierowany do losowo wybranych węgrowian, którzy ukończyli 18 lat i wyrazili chęć uczestnictwa w badaniu (próba losowa prosta).

Ankieta, skierowana do 100 osób, zawierała pytania dotyczące liczby i rodzaju wyjazdów turystycznych (ze wskazaniem na kraj lub zagranicę, a także liczbę noclegów) oraz sumy wydatków poniesionych w ciągu roku na podróż. Losowo wybranych mieszkańców Węgrowa szczegółowo pytano o cel podróży i sposób jej organizacji, a także o rodzaj zakwaterowania i wykorzystywanych środków transportu. Niezależnie od informacji dotyczących zachowań w obszarze turystyki uzyskano dane dotyczące płci, wieku, wykształcenia i poziomu miesięcznych dochodów na osobę w gospodarstwie domowym. Na podstawie zgromadzonych danych, respondentów zakwalifikowano do poszczególnych kategorii: wiekowych, dochodowych i poziomu wykształcenia. Tabela 1 przedstawia szczegółowe charakterystyki osób biorących udział w badaniu ankietowym.

Tabela 1.

Cechy społeczno-demograficzne respondentów	
Zmienne	Respondenci w %
Płeć	
Kobieta	59
Mężczyzna	41
Wiek	
18-24	24
25-35	23
36-45	18
46-55	12
56-65	12
Powyżej 65	11
Wykształcenie	
Podstawowe	4
Gimnazjalne	2
Zawodowe	22
Średnie	51
Wyższe	21
Miesięczne dochody na osobę w rodzinie (w zł)	
Poniżej 500	5
500-1000	31
1001-1500	29
1501-2000	25
Powyżej 2000	10

Zródło: badania własne

Respondentów zapytano również o orientacyjne wydatki pieniężne na wyjazdy turystyczne poniesione na jedną osobę w ciągu roku, bowiem uczestnictwo w podróżach turystycznych wiąże się z ponoszeniem określonych wydatków. Na podstawie analizy dochodów osiągniętych w gospodarstwie domowym (tab. 1) należy stwierdzić, że badani mieszkańcy Węgrowa nie należeli do bardzo zamożnych, a to w dużym stopniu przełożyło się na poziom wydatków na omawiane cele (tab. 2).

Tabela 2.

Struktura respondentów według poziomu wydatków poniesionych na wyjazdy turystyczne w latach 2014-2016 (w %)

Wydatki turystyczne w zł	Rok		
	2014	2015	2016
Poniżej 500	33	26	24
500-1000	25	22	25
1001-1500	12	13	16
1501-2000	12	20	9
2001-2500	1	4	12
2501-3000	5	5	8
3001-3500	4	3	1
3501-4000	4	4	1
4001-4500	1	2	2
4501-5000	3	1	2
Powyżej 5000	0	0	0

Zródło: badania własne

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że w roku 2014 co trzeci ankietowany wydawał rocznie mniej niż 500 zł na wyjazdy turystyczne. W dwóch kolejnych analizowanych latach nastąpiła wyraźna poprawa, bo tak niewiele na podróże wydawał jedynie co czwarty badany. Również co czwarty badany w latach 2014-2016 wydawał w każdym badanym roku od 500 do 1000 zł. O zwiększeniu aktywności turystycznej mierzonej wydatkami na podróże w kolejnych latach świadczą wzrosty odsetka respondentów wydających na podróże w następujących przedziałach wydatkowych: 1001-1500 zł, 1501-2000 zł i 2001-2500 zł oraz 2501-3000 zł. Jednak już w kolejnych wyższych przedziałach wydatków na podróże, tj. 3001-3500 zł, 3501-4000 zł, 4001-4500 zł oraz 4501-5000 zł (czyli tych wyższych), odsetek respondentów ponoszących takie wydatki w sumie zmniejszył się o połowę w analizowanym okresie. W trakcie realizacji badań ankietowych nie zanotowano zrealizowania wyjazdów turystycznych, które kosztowałyby ponad 5 000 zł (tab. 2).

Turystyka krajowa mieszkańców Węgrowa w latach 2014-2016

Węgrów leży na granicy dwóch krain geograficznych: Mazowsza i Podlasia. By dotrzeć z tego miasta do Warszawy trzeba pokonać trasę, która liczy sobie zaledwie 80 km. Nieco dalej z Węgrowa jest na wschód Polski, bo odległość do Białegostoku wynosi 155 km. Dystans, który trzeba pokonać, by dotrzeć do Krakowa lub Gdańska, liczy sobie 360 km, a do Wrocławia - 445 km. Węgrów znajduje się przy szlaku komunikacyjnym łączącym Warszawę z Białymstokiem i Drohiczyń, a także przy drodze do Wyszkowa (nad Bugiem) oraz na trasie w kierunku Siedlec. Miasto ma doskonałe położenie (trzeba pokonać jedynie 28 km) względem autostrady A2, stanowiącej część trasy europejskiej E30, wiodącej z irlandzkiego portu Cork aż do Omska w Rosji. Miejscowość jest także zlokalizowana korzystnie (trzeba pokonać 43-km trasę) względem drogi ekspresowej S8 łączącej Wrocław, Warszawę i Białystok, biegnącej dalej w kierunku państw nadbałtyckich. Miejscowość również ma korzystne położenie względem portów lotniczych. Dwa najbliższe z nich, oferujące połączenia krajowe i międzynarodowe, znajdują się ok. 1,5 godz. jazdy samochodem od Węgrowa; są to Warszawa Okęcie i Warszawa Modlin. Te pierwsze lotnisko oddalone jest od Węgrowa o 97 km, a to drugie - o 107 km [Postek, 2011, s. 2]. Na podstawie tego co powyżej napisano, można stwierdzić, że położenie Węgrowa stwarza zadowalające uwarunkowania do odbywania podróży. Stąd pojawia się pytanie, czy węgrowianie często podróżują, będąc tak korzystnie umiejscowieni w stosunku do dróg i portów lotniczych?

Wyjazdy turystyczne najczęściej dzielimy na krajowe i zagraniczne, a te następnie - na krótkoterminowe, obejmujące od 1 do 3 noclegów, i długoterminowe, składające się z co najmniej 4 noclegów. Średnią liczbę podróży krajowych w zależności od płci i rodzaju podróży w latach 2014-2016 przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3.

Średnia liczba wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku według płci i czasu trwania podróży

Liczba noclegów	Rok					
	2014		2015		2016	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
Od 1 do 3	1,5	1,0	1,4	1,0	1,1	0,8
Powyżej 4	0,7	0,5	1,0	0,5	1,0	0,8
Ogółem	2,2	1,5	2,4	1,5	2,1	1,6

Źródło: badania własne

Badania wykazały, że w podróżach krajowych częściej uczestniczyły kobiety. W badanym okresie odbyły one niezmiennie, średnio w ciągu roku niewiele ponad dwie podróże, mężczyźni w tym samym czasie uczestniczyli w ok. półtora podróżach. Prezentowane w tabeli 3 dane wskazują również, że ankietowani, niezależnie od płci, preferowali wyjazdy krótkoterminowe, choć w 2016 r. ta tendencja osłabiła się w przypadku obu płci; zarówno kobiety, jak i mężczyźni jednakowo chętnie uczestniczyli w obu typach podróży.

W zależności od wieku badanych średnią liczbę krajowych podróży na osobę prezentuje tabela 4, w rozróżnieniu na podróże krótkoterminowe i długoterminowe.

Tabela 4.

Średnia liczba wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku według wieku i czasu trwania podróży

Wiek	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
18-24	1,3	1,0	2,3	1,5	0,9	2,4	1,0	1,3	2,3
25-35	2,4	1,0	3,4	2,0	1,1	3,1	1,6	1,5	3,1
36-45	0,6	0,3	0,9	0,5	0,4	0,9	0,6	0,4	1,0
46-55	0,8	0,4	1,2	0,8	0,7	1,5	0,6	0,7	1,3
56-65	1,4	0,3	1,7	1,6	0,9	2,5	1,3	0,6	1,9
>65	0,6	0,5	1,1	1,0	0,5	1,5	0,5	0,5	1,0

Zródło: badania własne

Z przeprowadzonych badań wynika, że największą liczbę podróży krajowych odbyły osoby w przedziale wiekowym 25-35 lat. W ich przypadku średnia liczba wyjazdów turystycznych kształtowała się na poziomie ponad trzech podróży w analizowanym okresie. Na drugim miejscu znaleźli się respondenci z przedziału wiekowego od 18 do 24 lat, którzy corocznie średnio podróżowali ponad dwukrotnie; równie często podróżowały osoby w wieku 56-65 lat. Natomiast najmniejszą liczbę podróży w analizowanych trzech latach odbyły osoby z przedziału wiekowego 36-45 lat, których aktywność turystyczna była słabsza niż osób, które ukończyły 65. rok życia (tab. 4).

Należy także podkreślić zjawisko preferowania podróży krótkoterminowych w latach 2014-2015, bowiem w każdej grupie wiekowej cieszyły się one większą popularnością. Natomiast w roku 2016 grupy wiekowe z przedziału 18-24 i 46-55 lat preferowały podróże długoterminowe, a w kolejnych trzech grupach wiekowych średnia liczba wyjazdów krótkoterminowych i długoterminowych była sobie równa (dla osób powyżej 65 lat) lub niewiele mniejsza (dla grup wiekowych 25-35 i 36-45 lat) (tab. 4).

Na poziom uczestnictwa w turystyce w głównej mierze ma wpływ dochód, który gospodarstwa domowe mogą przeznaczyć na konsumpcję turystyczną, w tym na organizację wyjazdów turystycznych. Tabela 5 przedstawia średnią liczbę wyjazdów mieszkańców Węgrowa w zależności od miesięcznych dochodów na jedną osobę w gospodarstwie domowym, z podziałem na czas trwania podróży.

Tabela 5.

Średnia liczba wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku w zależności od miesięcznych dochodów badanych i czasu trwania podróży

Dochód na jedną osobę (zł)	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
<500	0,6	0,4	1,0	0,2	0,4	0,6	0,6	0,6	1,2
500-1000	0,6	0,5	1,1	0,8	0,5	1,3	0,4	0,6	1,0
1001-1500	1,7	0,7	2,4	1,3	1,2	2,5	1,3	1,6	2,9
1501-2000	1,5	0,7	2,2	1,1	0,7	1,8	1,0	1,2	2,2
>2000	2,3	0,8	3,1	2,9	1,1	4,0	2,4	1,0	3,4

Źródło: badania własne

Analiza tabeli 5 pozwala na stwierdzenie, że poziom dochodów do dyspozycji konsumentów mocno wpływał na krajową aktywność turystyczną badanych. Najrzadziej wyjeżdżali respondenci posiadający najniższy dochód na jedną osobę w gospodarstwie domowym, a najczęściej - respondenci z dochodem powyżej 2000 zł. Najzamożniejsi ankietowani uczestniczyli ponad trzy razy częściej w podróżach niż najubożsi. Osobliwością jest jednak nieco wyższa aktywność turystyczna ankietowanych, którzy wykazywali się dochodem w przedziale 1001-1500 zł w porównaniu do osób z wyższego przedziału dochodowego, czyli 1501-2000 zł. Ponadto, niezależnie od zastosowanego kryterium dochodowego, w większości przypadków w latach 2014-2015 preferowane były wyjazdy krótkoterminowe. W 2016 r. nastąpiło odwrócenie tendencji, bo respondenci ze wszystkich kategorii dochodowych decydowali się na wyjazdy długoterminowe, a wyjątkiem były osoby z dochodem powyżej 2000 zł na osobę, preferujące krótkie podróże.

Tabela 6 pozwala na przeprowadzenie rozważań jak poziom wykształcenia wpływał na aktywność turystyczną mieszkańców Węgrowsa.

Tabela 6.

Średnia liczba wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku w zależności od wykształcenia badanych i czasu trwania podróży

Wykształcenie	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
Podstawowe	1,0	0,5	1,5	4,0	0,5	4,5	0,8	0,3	1,1
Gimnazjalne	0,5	0,5	1,0	1,0	0,5	1,5	0,5	1,5	2,0
Zawodowe	1,4	0,3	1,7	1,1	0,5	1,6	1,1	0,5	1,6
Średnie	1,1	0,7	1,8	1,2	1,0	2,2	0,9	1,1	2,0
Wyższe	1,9	0,8	2,7	1,6	0,8	2,4	1,2	1,0	2,2

Źródło: badania własne

W podróże po kraju najczęściej wyruszyli respondenci legitymujący się wykształceniem wyższym, realizując średnio ponad dwa wyjazdy turystyczne w analizowanych latach. Równie wysoką, krajową aktywnością turystyczną, ok. dwóch wyjazdów w ciągu roku, wykazywały się osoby z wykształceniem średnim, a trochę niższą - osoby z wykształceniem zawodowym. Tendencje wzrostowe w liczbie podróży w latach

2014-2016 dało się zauważyć jedynie wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, które w roku 2016 równie często podróżowały jak osoby z wykształceniem zawodowym, średnim, a nawet wyższym. Większość respondentów w latach 2014-2016, niezależnie od wykształcenia, przedkładała krótkie pobyty nad długie, wyjątkiem były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i średnim w 2016 r.

Wyjeżdżając poza miejsce swojego zamieszkania, kierujemy się różnymi powodami. Celem przeprowadzonego badania było również poznanie motywów podróżowania węgrowian. Tabela 7 przedstawia cele zrealizowanych krajowych wyjazdów turystycznych, wskazane przez respondentów tylko ze względu na płeć.

Tabela 7.

Główny cel krajowych wyjazdów turystycznych w zależności od płci (w %)

Cel podróży	Rok					
	2014		2015		2016	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
Zwiedzanie	37,7	46,4	42,0	19,4	26,0	30,0
Wypoczynek	45,3	39,2	46,0	64,5	60,0	70,0
Turystyka eventowa	17,0	7,1	12,0	9,7	12,0	-
Turystyka kwalifikowana	3,8	7,1	8,0	-	-	3,3
Obóz	1,9	3,6	-	3,2	6,8	3,3
Zdrowotny	5,7	3,6	12,0	6,4	10,0	10,0
Religijny	5,7	3,6	12,0	-	-	3,3
Służbowy	3,8	-	4,0	6,4	4,0	-
Edukacyjny	7,6	3,6	6,0	3,2	-	-
Odwiedziny krewnych, znajomych	24,5	14,3	26,0	12,9	30,0	20,0

Źródło: badania własne

Ankietowane kobiety jako cel swoich wyjazdów krajowych w latach 2014-2016 wskazywały głównie wypoczynek. Znaczna ich część podróżowała także w celu zwiedzania oraz odwiedzin krewnych i znajomych. Uzyskane od kobiet informacje wskazują również, że wyjeżdżały one turystycznie w sprawach służbowych, edukacyjnych oraz dla uprawiania różnych form turystyki kwalifikowanej i na obozy sportowe. Jednak odsetek takich wskazań w przypadku kobiet był niewielki. Analizując tabelę 7, można zauważyć, że wśród kobiet z roku na rok rósł odsetek wskazań wypoczynku i odwiedzin u krewnych i znajomych jako przyczyny aktywności turystycznej.

Motywy wyjazdów turystycznych u mężczyzn były zróżnicowane w zależności od roku badań. W pierwszym badanym roku najwięcej z nich podróżowało w celu zwiedzania, natomiast w pozostałych dwóch latach mężczyźni preferowali wypoczynek. Trzecim, głównym motywem wyjazdów turystycznych dla mężczyzn, było - identycznie jak u kobiet - odwiedzenie krewnych i znajomych. Najmniejsze zainteresowanie odnotowano wyjazdami w celu uczestniczenia w imprezach masowych, religijnych, uprawiania sportu, zdrowotnych, służbowych i edukacyjnych. Odsetek mężczyzn wyjeżdżających w wymienionych celach nie przekraczał w badanym okresie 10% wskazań, a niektóre z motywów nie były wymieniane przez badanych, np. w roku 2014 - służbowe; w roku 2015 - turystyka kwalifikowana, religijna; w roku 2016 - turystyka eventowa, służbowa, edukacyjna (tab. 7).

W ankietach respondenci wymieniali miejscowości, do których wyjeżdżali, by realizować swoje turystyczne cele. Największym powodzeniem wśród węgrowian cieszyło się „morze” (wymieniane sześć razy) oraz miejscowości położone nad nim. Były to następujące miejsca (które zapisano w kolejności liczby wyjazdów do nich): Trójmiasto (40 wyjazdów); Kołobrzeg (12); Stegna (12); Krynica Morska (11); Władysławowo (10); Ustka (7); Łeba (3); Jarosławiec (3); Mielno (1). Dużym zainteresowaniem cieszyły się Mazury, wymienione 16 razy jako miejsce, do którego udawali się ankietowani. Wymieniali oni również miejscowości takie jak: Mikołajki (12 podróży); Giżycko (5); Mrągowo (5); Ryn (3); Pisz (40). Na trzecim miejscu znalazły się góry (wymieniane osiem razy), Bieszczady (wymieniane siedem razy) oraz miejscowości w nich położone, tj. Zakopane (28 wyjazdów); Tylmanowa (2); Krynica Zdrój (2); Bukowina Tatrzańska (1); Poronin (1). Turyści wyjeżdżali również do: Warszawy (39 razy); Krakowa (19); Wrocławia (15); Częstochowy (9); Katowic (9); Okuninki (9); Kazimierza Dolnego (6); Poznania (6); Białowieży (5); Liwu (5); Torunia (4); Szczytna (4); Lublina (3); Firleja (3). Respondenci po dwa razy byli w: Szczecinie, Wadowicach, Radomiu, Opolu, Serocku, Białymstoku, a raz odwiedzili: Ciechocinek, Płock, Licheń, Ostrołękę i Zieloną Górę.

Turystyka zagraniczna mieszkańców Węgrowsa w latach 2014-2016

Przeprowadzone badania wykazały, że mieszkańcy Węgrowsa wyjeżdżali również poza granice Polski. Średnią liczbę podróży zagranicznych w zależności od płci i rodzaju podróży w latach 2014-2016 przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8.

Średnia liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku według płci i czasu ich trwania

Liczba noclegów	Rok					
	2014		2015		2016	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
Od 1 do 3	0,2	0,1	0,4	0,1	0,3	0,2
Powyżej 4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
Ogółem	0,5	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3

Zródło: badania własne

Z tabeli 8 wynika, że zagraniczna aktywność turystyczna mieszkańców Węgrowsa, zarówno kobiet, jak i mężczyzn, mimo bliskości portów lotniczych i dogodnych połączeń drogowych, była bardzo niewielka. Poza tym, analizując informacje, można stwierdzić, że uczestnictwo kobiet w tego rodzaju podróżach w porównaniu do mężczyzn było dwukrotnie wyższe. Zaś tendencje co do długości pobytu zagranicznego, uwzględniając płeć badanych, były różnokierunkowe.

W zależności od wieku badanych średnią liczbę zagranicznych podróży na osobę prezentuje tabela 9, odróżniając podróże krótkoterminowe i długoterminowe.

Tabela 9.

Średnia liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku według wieku i czasu ich trwania

Wiek	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
18-24	0,4	0,5	0,9	0,8	0,4	1,2	0,5	0,5	1,0
25-35	0,2	0,2	0,4	0,2	0,3	0,5	0,2	0,3	0,5
36-45	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1
46-55	0,0	0,3	0,3	0,2	0,1	0,3	0,3	0,0	0,3
56-65	0,2	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
>65	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2

Źródło: badania własne

Z danych zaprezentowanych w tabeli 9 wynika, że największą średnią liczbę zagranicznych wyjazdów turystycznych na osobę odnotowano w najmłodszej grupie wiekowej; w 2014 r. było to średnio 0,9 podróży, w 2015 r. - 1,2 podróże, a w 2016 r. - 1 podróż. Można również zauważyć, analizując tabelę 9, że o ok. połowę mniejszą zagraniczną aktywnością turystyczną w każdym roku wykazywały się osoby w wieku od 25 do 35 lat. Generalnie aktywność turystyczna spadała wraz z wiekiem respondentów. Najmniejszą aktywnością turystyczną w całym okresie wykazywały się osoby po 65 roku życia. Poza tym ankietowani częściej wybierali pobyty długoterminowe. Odmienna sytuacja wystąpiła w roku 2015 w kategorii wiekowej 18-25 lat, gdyż uczestnictwo w podróżach krótkoterminowych było dwukrotnie wyższe niż w wyjazdach długoterminowych.

Średnią liczbę wyjazdów zagranicznych węgrowian w zależności od miesięcznych dochodów na jedną osobę w gospodarstwie domowym, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, zaprezentowano w tabeli 10.

Tabela 10.

Średnia liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku w zależności od miesięcznych dochodów badanych i czasu trwania podróży

Dochód na jedną osobę (zł)	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
<500	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
500-1000	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,5
1001-1500	0,2	0,1	0,3	0,2	0,4	0,6	0,1	0,2	0,3
1501-2000	0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,5	0,1	0,2	0,3
>2000	0,4	1,3	1,7	1,2	0,7	1,9	0,9	0,4	1,3

Źródło: badania własne

Z analizy tabeli 10 wynika, że w latach 2014-2016 osoby o najniższym dochodzie zupełnie nie uczestniczyły w wyjazdach zagranicznych. Wszyscy badani z pozostałych kategorii dochodowych, za wyjątkiem respondentów z dochodem powyżej 2000 zł, sporadycznie uczestniczyli w podróżach zagranicznych. Można też zauważyć, analizując liczbę noclegów ogółem, że ok. cztero- i pięciokrotnie (a nawet więcej) wyższą aktywnością

turystyczną w stosunku do pozostałych kategorii dochodowych wykazywały się osoby najzamożniejsze. Odnośnie do czasu trwania pobytu, to tylko respondenci o dochodach 1501-2000 zł w każdym analizowanym roku preferowali podróże długoterminowe. W pozostałych kategoriach dochodowych nie da się zauważyć tego typu prawidłowości.

Tabela 11.

Średnia liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych na osobę w ciągu roku w zależności od wykształcenia badanych i czasu trwania podróży

Wykształcenie	Rok								
	2014			2015			2016		
	Liczba noclegów								
	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem	od 1 do 3	powyżej 4	ogółem
Podstawowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Gimnazjalne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
Zawodowe	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Średnie	0,2	0,3	0,5	0,5	0,3	0,8	0,2	0,3	0,5
Wyższe	0,2	0,3	0,5	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,5

Zródło: badania własne

Tabela 11 pozwala przeanalizować liczbę zagranicznych wyjazdów w zależności od wykształcenia badanych. Odnośnie do zagranicznej aktywności turystycznej węgriaków należy stwierdzić, że w analizowanym okresie była ona znikoma. Badani, którzy legitymowali się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, sporadycznie, bo tylko raz na trzy lata, uczestniczyli w podróży zagranicznej, preferując podróż trwającą powyżej 4 noclegów. Respondenci z wykształceniem średnim i wyższym realizowali taką samą średnią liczbę zagranicznych wyjazdów (ok. 0,5) rokrocznie przez trzy analizowane lata, jednak nie można stwierdzić, że którykolwiek czas trwania pobytu był bardziej preferowany przez najbardziej wykształconych respondentów (tabela 11).

Co do motywów podróży zagranicznych, to były one mniej zróżnicowane w porównaniu do krajowych wyjazdów turystycznych. W tabeli 12 przedstawiono je w zależności od płci.

Tabela 12.

Główny cel zagranicznych wyjazdów turystycznych w zależności od płci (w %)

Cel podróży	Rok					
	2014		2015		2016	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
Zwiedzanie	53,3	60,0	41,2	33,3	43,8	22,2
Wypoczynek	33,3	10,0	29,4	44,4	43,8	44,4
Turystyka eventowa	-	-	-	-	6,3	-
Turystyka kwalifikowana	-	-	-	-	-	11,1
Obóz	20,0	-	5,9	-	12,5	22,2
Zdrowotny	6,7	-	-	-	12,5	-
Religijny	-	-	11,8	-	-	-
Służbowy	-	20,0	11,8	11,1	12,6	22,2
Edukacyjny	6,7	10,0	-	-	12,5	-
Odwiedziny krewnych, znajomych	6,7	-	-	33,3	6,3	-

Zródło: badania własne

W turystyce zagranicznej zarówno u kobiet, jak i mężczyzn głównym motywem podróży w 2014 i 2015 roku było zwiedzanie, a w 2016 roku wzrosło zainteresowanie wypoczynkiem poza granicami kraju. Pozostałe, wymienione w tabeli 12 cele, sporadycznie były zasadniczym czynnikiem uczestniczenia w wyjazdach zagranicznych. Znaczącym motywem wśród nich był jedynie wyjazd służbowy.

Respondenci, realizując swoje zagraniczne cele podróżnicze, docierali do następujących państw sąsiadujących: do Niemiec (12 razy); na Słowację (8); do Czech (6); na Litwę (2) i raz na Ukrainę. Wyjeżdżali też do krajów śródziemnomorskich, tj. Włoch (9); Chorwacji (5); Francji (5); Hiszpanii (4); Turcji (4); Egiptu (2); Grecji (2) oraz jeden raz na Cypr, a także do Bośni i Hercegowiny. Podróżowali też do innych państw europejskich, tj. Holandii (3); Rosji (2); Bułgarii (2); Austrii (2), jeden raz byli w Islandii, Norwegii, na Węgrzech i w Serbii. Jednokrotnym celem był też wyspy: Majorka i Kreta.

Zakończenie

Badania ankietowe, przeprowadzone na stu losowo wybranych, pełnoletnich, mieszkańcach miasta Węgrowa pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków odnośnie ich aktywności turystycznej, które mogą być nie do końca reprezentatywne, a jedynie orientacyjne ze względu na małą ilość przeanalizowanych ankiet badawczych:

1. Aktywność turystyczna badanych mieszkańców Węgrowa, w latach 2014-2016, była zróżnicowana. Różnice te wynikały z odmienności płci, wieku, wykształcenia i miesięcznych dochodów na jedną osobę.
2. Respondenci znacznie częściej podróżowali po kraju, niż wyjeżdżali za granicę. Ponadto, w każdym roku badań, większą aktywność turystyczną wykazywały kobiety. Biorąc pod uwagę kryterium wieku, należy stwierdzić, że turystykę krajową najczęściej uprawiały osoby liczące 25-35 lat, a wraz z wiekiem uczestnictwo w podróżach zmniejszało się. Częstotliwość wyjazdów badanych osób rosła wraz ze wzrostem miesięcznych dochodów i największa była dla osób z dochodem powyżej 2000 zł na osobę. Większą aktywnością turystyczną wykazywały się osoby z wykształceniem średnim i wyższym.
3. Wyjazdy zagraniczne badanych węgrowian były sporadyczne, ale najwyższą aktywnością turystyczną wykazywały się osoby młode (18-24 lat) i posiadające dochód powyżej 2000 zł oraz z wykształceniem średnim i wyższym. Pozostali badani w podróżach zagranicznych uczestniczyli sporadycznie lub w ogóle nie brali w nich udziału.
4. Trudno jest wskazać ogólną prawidłowość co do preferencji czasu trwania podróży.
5. Głównym celem krajowych wyjazdów turystycznych dla większości badanych mieszkańców Węgrowa był wypoczynek, a następnie zwiedzanie. Odwiedziny krewnych i znajomych znalazły się na trzecim miejscu. W turystyce zagranicznej preferencje ankietowanych zależały od roku badań i płci, jednakże średnio w całym okresie więcej osób wybrało się w podróż zagraniczną w celu zwiedzania i wypoczynku.

Uzyskane wyniki badań jednoznacznie wskazują, iż mieszkańcy Węgrowa preferują aktywny wypoczynek realizowany na obszarze Polski. Sylwetka „przeciętnego”, statystycznego turysty z Węgrowa stwarza szansę na wzmocnienie i wykorzystanie potencjału turystycznego kraju w przyszłości i jednocześnie stanowi czynnik ożywienia polskiej gospodarki turystycznej. Autorzy planują prowadzenie dalszych analiz aktywności turystycznej mieszkańców Węgrowa. W pierwszej kolejności zidentyfikują sposób

organizacji podróży, a także rodzaj zakwaterowania i wykorzystywane środki transportu w jej trakcie.

Bibliografia:

- Alejziak W. (2009) *Determinanty i zróżnicowanie społeczne aktywności turystycznej*, Studia i Monografie nr 56, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Kraków.
- Alejziak W. (2011) *Aktywność turystyczna: międzynarodowe i krajowe zróżnicowanie oraz kwestia wykluczenia społecznego*, „Turyzm” 2011, nr 21/1-2.
- Charakterystyka krajowych i zagranicznych podróży mieszkańców Polski w 2016 r.*, Departament Turystyki, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa, czerwiec 2017.
- Dane Urzędu Miasta w Węgrowie*, Biuro Ewidencji Ludności, 15 marca 2017.
- Lubowiecki-Vikuk A. P., Podgórski Z. (2013) *Zachowania i preferencje turystyczne młodzieży akademickiej*, [w:] *Współczesne uwarunkowania i problemy rozwoju turystyki (red.)*, R. Pawlusiński, IGiP UJ, Kraków.
- Postek R. (2011) *Węgrów... daj się oczarować*, Miasto Węgrów, Węgrów.

Streszczenie

W artykule przedstawiono zróżnicowanie aktywności turystycznej mieszkańców Węgrowa w latach 2014-2016. W pracy skupiono się na analizach dotyczących ogólnego poziomu uczestnictwa w turystyce tak krajowej, jak i zagranicznej, dokonując analiz jego zróżnicowania w najważniejszych przekrojach społeczno-demograficznych. Do analiz wykorzystano badania przeprowadzone w styczniu 2017 r., na 100-osobowej próbie mieszkańców Węgrowa. W pracy zidentyfikowano: średnią liczbę krajowych i zagranicznych wyjazdów turystycznych w podziale na krótkoterminowe i długoterminowe, główne cele podróży oraz kierunki. Uzyskane wyniki badań jednoznacznie wskazują, iż mieszkańcy Węgrowa preferują aktywny wypoczynek realizowany na obszarze Polski. Stwarza to szansę na wzmocnienie i wykorzystanie potencjału turystycznego kraju w przyszłości i jednocześnie stanowi czynnik ożywienia polskiej gospodarki turystycznej.

Słowa kluczowe: aktywność turystyczna, wyjazdy turystyczne, Węgrów

TOURIST ACTIVITY OF THE INHABITANTS OF WĘGRÓW CITY IN 2014 2016 - TRAVEL MOTIVES AND TIME OF DURATION

Summary

The article presents the diversification of tourist activity of the inhabitants of Węgrów in 2014-2016. The work focuses on analyzes of the overall level of participation in tourism, both domestic and foreign, analyzing its diversity in the most important socio-demographic sections. The research was carried out in January 2017 on a 100-person sample of residents of Węgrów. The work identified: average number of domestic and foreign tourist trips broken down into short-term and long-term, main travel motives and destinations. Obtained research results clearly indicate that the inhabitants of Węgrów prefer active rest on the territory of Poland. This creates an opportunity to strengthen and use the tourist potential of the country in the future and at the same time is a factor in reviving the Polish tourist economy.

Key wards: tourist activity, tourist travel, Węgrów city